

Komárom: Komáromi köztemetőben lévő virginiai boróka

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók.....	4
2.	Természetvédelmi célkitűzések	7
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	8
3.1.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	9
3.1.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	9
3.1.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	9
3.1.3.	Látogatás	9
3.1.4.	Oktatás és bemutatás	9
3.1.5.	Kutatás, vizsgálatok	10
3.1.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	10
3.1.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	10
3.1.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	11
3.1.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	11
3.2.	Adminisztráció.....	11
3.3.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	11

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs megadva

hrs.: 1801/3 (a védetté nyilvánítási rendeletben nem szerepel)

Kiterjedése: -

Helyi építési szabályzat szerinti besorolása: Különleges beépítésre nem szánt terület – temető

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése: Komárom, Temető u. 23.

A temető területén a következő pontokon található virginiai boróka (*Juniperus virginiana*):

Azonosító	N	E	Átmérő (cm)
240816_496	47,741996	18,112890	bokros
240816_497	47,741638	18,112651	15
240816_498	47,741621	18,112573	15
240816_499	47,741249	18,112612	20
240816_500	47,741136	18,112508	20
	47.742314	18.11185	55

A temető területén ezen kívül található egy nagytermetű oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) csoport borostyánnal befutva. Elhelyezkedése:

Azonosító	N	E	Átmérő (cm)
240816_491	47,741886	18,111681	50

1.3. Dokumentumfotók

Virginiai boróka (*Juniperus virginiana*) egyedei a komáromi köztemetőben

Oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) a köztemető területén

Védettséget jelző tábla a területen nem található

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a köztemetőben levő védett fát/fákat is.

Rendeltetés: A köztemető területén levő virginiai boróka/borókák (*Juniperus virginiana*) megőrzése és a fák/bokrok által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A természeti emlék tájképi jelentőségének megőrzése
- A dendrológiai értéket képviselő egyedek megőrzése
- A fákhoz/bokrokhoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel az idegenhonos fákból/cserjékből álló természeti emlékre nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kíváncsú állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A köztemetőben levő virginiai boróka védelmének célja az egyed(ek) megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- Az egyed(ek) egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős egyedek: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős egyedek, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - idős jelentősen sérült koronaformájú egyedek: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú egyedek: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi

- sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
- leromlott, erősen károsodott egyedek, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli egyedek: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás;
- középkorú, szép koronájú, egészséges egyedek az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
- jó állapotban lévő, középkorú egyedek, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjval: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített egyedek: nem igényelnek kezelést.
- Az egyedek egészségi állapotának nyomon követése
- Az egyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- Az egyed(ek) jellegének fenntartása

3.1. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természeti emléket magában foglaló temető egyetlen kezelési egységet képez, melynek megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok

3.1.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fák/bokrok megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- Az egyedek környezetének karbantartása.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó és fészkelő fajok jelenlétére.
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.1.3. Látogatás

- A temető területe nyitvatartási időben szabadon, a temető házirendjét betartva látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken bemutatathatók a temetőben található természeti emlékek összhangban a temető házirendjével, működési

szabályzatával a az elsődleges kegyeleti funkciókkal (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).

- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A természeti emlék történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálása.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészen a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- Törekedni kell a természeti emlékhöz kötődő élővilág felmérésére és nyomon követésére.
- A természeti emlék történetének felkutatása

3.1.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglévő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglévő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedélyezéssel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.1.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A természeti emlék tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A természeti emlékből csak abban az esetben távolítható el fa/cserje, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított egyedeket pótolni kell.
- A pótlásokat előnevelt, földlabdás példányokkal kell elvégezni
- A pótlásokat lehetőleg az egyedek eredeti helyén kell elvégezni.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák kihelyezése.
- Információs táblák kihelyezése.

3.1.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a természeti emléken egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.2. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- Az önkormányzati rendelet a „köztemetőben lévő virginiai boróka” védettségét állapítja meg. Aktuálisan a temető területén több virginiai boróka is található, azonban egyikük sem idős vagy nagy méretű példány. A temető központi részén, Petőcz János, Konic Ilona, Petőcz Károly, Etelei János és Petőcz Mária bekerített síremléke körül több nagyméretű oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) található, melyek egyedi védettsége korukból és megjelenésükből fakadóan indokoltabb. A védettség hatálya rendeletben pontosítandó és felülvizsgálandó:
 - melyik fafaj
 - hány egyede
 - elhelyezkedés(ük)
 - rendelet hatálya

3.3. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

- A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.
- Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek.
- Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.
- A rendelet hatályának felülvizsgálatát haladéktalanul el kell végezni
- A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.
- A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.